

MTK-Satakunta

Lausunto: Työryhmämietintö hallituksen esitykseksi hankintalain, erityisalojen hankintalain sekä rikosrekisterilain 6 b §: n muuttamiseksi

Hankintalain uudistaminen on mahdollisuus vahvistaa Suomen huoltovarmuutta edistämällä kotimaista ruoantuotantoa. Ruokaketjun elinvoimaisuus edellyttää kannattavuutta ja jatkuvuutta. Julkisilla elintarvikehankinnoilla voidaan osaltaan vaikuttaa suomalaisen ruokaketjun kykyyn vastata kriisitilanteisiin, ylläpitää elinvoimaista ruoan alkutuotantoa ja samalla varmistaa korkealaatuisten, todistetusti turvallisten elintarvikkeiden saatavuuden. Uudistuksessa on korostettava joustavaa markkinavuoropuhelua ja hankintojen vastuullisuutta. Julkisten hankintojen rooli alueellisen arvonlisän tuottajana on merkittävä.

Suomalainen ruoantuotanto on huoltovarmuuden ja aluetaloudellisen elinvoiman kannalta keskeinen tekijä. Julkisten elintarvikehankintojen merkitys on huomattava. Vuosittain julkinen sektori valmistaa n. 380 miljoonaa ateriaa (2023, Ruokatieto) ja ruokahankintojen arvo on 350 miljoonaa euroa vuodessa. Näiden eurojen arvonlisä jää Suomeen vain, jos ruoka sekä tuotetaan, jalostetaan että valmistetaan kotimaassa.

Huoltovarmuuden näkökulmasta on tärkeää, että julkisissa hankinnoissa huomioidaan elintarvikkeiden toimitusvarmuus, logistiikka ja varastointivalmius. Suomessa ruoantuotanto on korkeatasoista ja säädeltyä, mikä varmistaa, että elintarvikkeet ovat turvallisia, jäljitettäviä ja vastuullisesti tuotettuja. Hankintalain uudistamisessa tulee varmistaa, että huoltovarmuusnäkökulma on selkeästi mukana hankintakriteereissä ja että päätökset tukevat ruokajärjestelmämme kestävyyttä pitkällä aikavälillä.

Hankintojen jakaminen pienempiin osiin ja tiiviimpi markkinavuoropuhelu mahdollistavat kotimaisten toimijoiden paremman osallistumisen kilpailutuksiin. Hankinnoissa tulee korostua joustavuus ja avoimuus, hankintakriteerit eivät saa johtaa kohtuuttomiin vaatimuksiin tarjousten teossa. Hankintakriteerien tulee edistää kestävä ruoantuotantoa. Hankintakriteerien ei tule sallia tuotteita, joiden tuottaminen tai tuotantotapa olisi Suomessa laitton.

Suomalainen ruoka on laadukasta, puhdasta ja vastuullisesti tuotettua. Kotimaisen ruoan suosiminen julkisissa ruokapalveluissa ei ole pelkästään taloudellinen tai huoltovarmuuteen liittyvä päätös, vaan se tukee myös ympäristötavoitteita. Hankintalain uudistuksessa on varmistettava, että julkisten elintarvikehankintojen kriteerit tunnistavat ja arvostavat suomalaisen ruoantuotannon vahvuuksia.

Julkisilla elintarvikehankinnoilla on suuri vaikutus ruokajärjestelmämme tulevaisuuteen. Nyt on oikea hetki varmistaa, että hankintakäytännöt tukevat kotimaista ruoantuotantoa, edistävät kestäväää kehitystä ja turvaavat ruokahuollon myös poikkeustilanteissa. Hankintalain uudistamisessa näiden tavoitteiden tulee olla keskeisessä asemassa.

Porissa 11.3.2025

Lausunto on annettu lausuntopalvelu.fi-sivustolla